

Minister van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
17 november 2025
Onze referentie
6894204

nota

Bijlagen

1. Beleidsreactie verkenning maatschappelijke kosten van criminele carrières van adolescenten
2. Jong op het verkeerde pad: verkenning maatschappelijke kosten van criminele carrières van adolescenten

1. Aanleiding

Binnen het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt vanuit verschillende directies en DG's samengewerkt aan de brede preventieaanpak jeugdcriminaliteit. Het is daarvoor belangrijk dat criminaliteitspreventie politiek, bestuurlijk en maatschappelijk stevig op de kaart staat, en structureel en integraal wordt verankerd in het beleid zowel intern JenV, als rijksbreed en met gemeenten en de private partners. Hier is onder andere het programma Preventie met Gezag uit voortgekomen.

In het kader hiervan is er behoefte aan meer inzicht in de kosten van criminele carrières van adolescenten om zo preventiebeleid beter te kunnen onderbouwen en gericht te kunnen doorontwikkelen. Atlas Research heeft daarom in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) een verkennend onderzoek gedaan naar de maatschappelijke kosten van criminele carrières van adolescenten.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd om akkoord te gaan met de beleidsreactie en het onderzoek ter verzending aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- In totaal bedragen de geschatte maatschappelijke kosten van criminele carrières 10,3 miljard euro.
- Gelukkig gaat het met de meeste jongeren in Nederland goed. Het onderzoek laat zien dat 87% van de jongeren nooit met politie of justitie in aanraking komt, maar een zeer kleine groep (circa 1%) verantwoordelijk is voor een groot deel (44%) van de bovengenoemde maatschappelijke kosten.
- Dit benadrukt het belang van secundaire en tertiaire preventie. Secundaire preventie is gericht op jongeren die risico lopen om in de criminaliteit te belanden, bijvoorbeeld vanwege schooluitval of problemen thuis. Tertiaire preventie betreft jongeren die al in aanraking zijn gekomen met politie of justitie en bij wie recidive moet worden voorkomen.

- Vermogensdelicten blijken in veel gevallen een instapdelict naar een bredere criminele carrière en komen in bijna alle criminele carrières het meeste voor.
- Tot slot benadrukt u het belang van een domeinoverstijgende aanpak om de voedingsbodem en de gevolgen van jeugdcriminaliteit aan te pakken.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

4. Toelichting

Datum
17 november 2025

Onze referentie
6894204

Bevindingen onderzoek

- In totaal bedragen de geschatte maatschappelijke kosten van criminele carrières van de adolescenten in het onderzoek 10,3 miljard euro.
- Ruim de helft van deze kosten (55%) landt bij de slachtoffers en hun naasten, waarbij niet is gecorrigeerd voor uitkeringen door verzekeringen of schadevergoedingen door daders. Circa 30% bestaat uit reactiekosten van de overheid. Naast deze consequentie- en reactiekosten is er sprake van aanvullende (opportuniteits)kosten voor daders, omdat criminele carrières de kans op het behalen van een startkwalificatie verlagen, en de kans op een laag inkomen verhogen.
- Het grote merendeel van de adolescenten komt niet in aanraking met politie of justitie (87%). Zij veroorzaken dus ook geen maatschappelijke kosten. Daarnaast volgt ongeveer 10% van de adolescenten een crimineel pad dat zich kenmerkt door incidentele criminaliteit, variërend van een tot twee verdinkingen, en volgt 1,8% van de adolescenten een crimineel carrièrepad met drie tot vijf verdinkingen.
- Een kleine groep adolescenten (1%) behoort tot de groep met meer dan zes verdinkingen, waarbij het gemiddeld aantal verdinkingen op bijna dertien ligt. Deze groep veroorzaakt de meeste maatschappelijke kosten, namelijk 44%.

Beleidsreactie

- De bevindingen uit het onderzoek onderstrepen het belang van vroegtijdig signaleren en ingrijpen om te voorkomen dat kinderen, jongeren en adolescenten in aanraking komen met criminaliteit en daarin (verder) afglijden naar een persistente criminele carrière.
- Gerichtte investeringen in preventie kunnen substantieel bijdragen aan het beperken van maatschappelijke kosten op de langere termijn.
- De bevindingen bevestigen u dat de inzet op secundaire en tertiaire preventie de nadruk moet hebben. Het is belangrijk om de (beperkte) middelen gericht in te zetten, om zo te voorkomen dat er met een kanon op een mug geschoten wordt. Er moet gefocust worden op de groepen die risico lopen (verder) af te glijden in de criminaliteit.
- Vermogensdelicten blijken in veel gevallen een instapdelict naar een bredere criminele carrière en komen in bijna alle criminele carrières het meeste voor. U zult verkennen of de bevindingen uit het onderzoek mogelijk aanleiding geven om bij de aanpak en preventie van (bepaalde type) vermogensdelicten extra aandacht te besteden aan deze specifieke doelgroep.
- De bevindingen bevestigen voor u het belang van een domeinoverstijgende aanpak als het gaat om de preventie van jeugdcriminaliteit, zowel als het gaat om het aanpakken van de voedingsbodem van jeugdcriminaliteit als om de bijkomende gevolgen van jeugdcriminaliteit, zoals minder goede arbeidskansen.

4.1 Politieke context

De aanpak van jeugdcriminaliteit staat expliciet benoemd in het regeerprogramma, waarbij aandacht is voor de balans tussen preventie en

repressie. De Kamer wordt jaarlijks via een rapportage op de hoogte gesteld van de verdere uitwerking en voortgang van de brede preventieaanpak (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

4.2 Financiële overwegingen

Het onderzoek onderschrijft de voortzetting van bestaand beleid op het gebied van de preventie van jeugdcriminaliteit, zoals het programma Preventie met Gezag. Het onderzoek heeft daarmee geen financiële consequenties tot gevolg.

Datum
17 november 2025

Onze referentie
6894204

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.